Ч. 90 (13.038). Львів, неділя 24. квітня 1932. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 3·00 зол., Чвертьрічно 14·00 „, Піврічно 20·00 „, Річно 40·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і вонор. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Муссоліні проти наддунайських проєктів Тардіє.

Проєкт наддунайської господарської федерації пяти держав висунений французьким премієром Тардіє, як одно з головних потягнень французької політики в середній Европі і як його особиста політична ставка — починає надибувати на чимраз більші труднощі.

Всі признають, що господарство наддунайських держав докотилося до краю і що треба його ратувати. Але проєкт премієра Тардіє має такі „але“ 1) обіймає тільки 5 держав, лишаючи поза союзом Болгарію (коли приняти, що бажання Польщі неоправдані), 2) що через введення преференційних мит у самій цій федерації шкодитиме економічним інтересам інших держав, які досі стоять у живих господарських взаєминах з наддунайськими державами та 3) через введення господарських привілеїв внутрі уній будуть покривджені теж і самі сфедеровані держави, бож тоді зовсім природно інші держави утруднять їх експорт.

В останніх днях оголосив свої погляди на плян Тардіє Муссоліні. Його погляди на цю справу рівнозначні зі становищем Італії, яке вона до цього займе в майбутньому. Муссоліні твердить, що санування наддунайських держав конечне, бо вони стоять перед банкроцтвом, але кожна з чотирьох великодержав (Франція, Італія, Англія, Німеччина) має на ділі власний плян цієї санації. Назагал можнаб звести ці пляни до двох: цього що його пропонує Тардіє і другого, який заступатиме Італія (і мабуть Німеччина).

У пляні санування наддунайських держав зацікавлені — каже Муссоліні — не тільки чотири великодержави і пять, охоплених пляном Тардіє, наддунайських держав, але теж Болгарія і Греція. Доля двацяти міліонів мешканців наддунайських держав звязана тісно з долею цілої західно-европейської цивілізації. Тому всі пляни санації мусять бути докладно передискутовані. Далі каже Муссоліні, що система преференційних мит між наддунайськими державами, яку пропонує Тардіє, пошкодить іншим державам, їхнім сусідам і створить нові господарські проблеми, не розвязавши попередніх. І так наприклад Болгарію і Грецію відтялиб зовсім у їх торговельних взаєминах від наддунайських держав. Пошкодило би це і самим сфедерованим державам. Бо напр. Югославія вводить до Італії товарів на поверх 700 міл. лір, а Італія до Югославії вводить тільки на 200 міл. лір. Зовсім природно буде приневолена Італія змінити свою торговельну політику до цього сусіда, коли його інтереси будуть включені до наддунайської федерації. Цілком подібно виглядають торговельні відносини між Італією і Румунією. Взагалі Італія вводить від наддунайських держав понад вивіз до них, за около 3 міліярди лірів. Але все-ж хоче допомогти їм до господарського розвитку. Одначе цього зрозуміння треба в усіх зацікавлених держав, щоби привернути знову втрачену господарську рівновагу. Всі зацікавлені в цьому держави матимуть до вибору між хаосом і господарським розквітом.

Ці гадки Муссолінього звертаються, очевидно, проти пляну Тардіє і підкреслюють, що Італія може причинитись до підтримки наддунайської федерації, коли її інтереси будуть поставлені і забезпечені нарівні з інтересами Франції. А натиск на тому, що санування наддунайських держав це інтерес усіх великодержав, у тому Італії та Німеччини, підтверджує, що наддунайська федерація — це справа доволі далека.

Отсей погляд Муссолінього заважить теж чимало на тому, чи здійсняться і поскорять і чи зміняться наддунайські проєкти Тардіє.

Десятиліття рапальської умови.

(Кореспонденція зі Швайцарії.)

На банкеті в Женеві зійшлись Брінінґ, канцлер Німеччини та Літвінов, народній комісар закордонних справ Радянщини, разом з їх співробітниками, з нагоди десятиліття рапальської умови, яка поклала основу для приязних відносин між Німеччиною та Радянщиною. Під кінець банкету дав Літвінов представникам німецької преси декілька пояснень відносно значіння цієї умови. Ця умова, казав він, протягом минулих десяти років цілком виконала своє завдання. Вона поклала кінець ізоляції, в якій перебували ці дві держави та змінила їх міжнародне становище. Значіння рапальської умови полягає в тім, що вона закінчила добу, в якій панував великий сумнів відносно можности наладнати нормальні відносини між Радянщиною, та капіталістичними державами. Відносини між Радянщиною і Німеччиною, як вони були означені рапальською умовою, устаткли одну з основ европейського миру аж по цей день.

Особливо в Женеві треба здати собі справу з того, що рапальська умова довела, що відважне рішення інтернаціональних проблем є ще рішенням найпростішим і найпрактичнішим... Так казав Літвінов і мав слушність, оскільки його говорення відносилося до Радянщини.

Не можна звичайно складати цілу відповідальність за рапальську умову, яка відкрила фактично більшовикам шлях до Европи, на саму Німеччину. Цю умову зложили по ризькім мирі, по нещасливім підтриманні західними державами московської реакції на Україні, та по пасивнім відношенні цих держав до кривавого підбиття більшовиками України та інших держав, вже визнаних побідниками у світовій війні.

Німеччина зробила лише хибні висновки з хибної тактики західних держав, які зрештою мали багато засобів у руках, щоб ударемнити рапальську умову. Відомий крок, зроблений Німеччиною в Рапальо, викликаний був справді роспучливим становищем, чи краще сказати роспучливим настроєм німецького народу. Відворот був неможливий, бо інші держави пішли в значній мірі слідом за Німеччиною в навязанні економічних та політичних звязків з Радянщиною. Але Німеччина мала в цьому відношенні першенство, хоч і дуже прикре першенство, яке може коштувати її не менше ніж поразка в світовій війні. Літвінов може з оправданою гордістю дивитися на наслідки десятилітньої праці своєї партії в Німеччині.

Рапальська умова та ціла східна орієнтація Німеччини безперечно дуже шкодили їй свого часу в інтернаціональних відносинах, зокрема у відносинах до консервативної Англії та Злучених Держав Америки. Одним з арґументів проти уділення фінансової допомоги Німеччині в останіх роках було те, що гроші, позичені Німеччині позичаться у формі товарів далі Радянщині. Зайвим булоб міркувати тепер, що сталось би з німецьким господарством без радянських замовлень, а частину цих замовлень Німеччина одержалаб напевно й без рапальської умови. Сучасна економічна руїна Німеччини свідчить у всякім разі про те, що урятувати Німеччину від безробіття Радянщина ні в якім разі не могла, тай багато замовлень давала з політичних причин не Німеччині, а іншим державам.

Але найгірші наслідки мало Рапальо для внутрішніх соціяльно-політичних відносин у Німеччині. Більшовицькі впливи в Німеччині надали соціяльно-політичній боротьбі тут насильний, руїнницький хід. Комуністична партія в Німеччині числить більше членів та прихильників ніж сама більшовицька партія в СРСР. Комунізм причинився до буйного розвитку гітлеризму. При чім цей скрайній правий рух зовсім не зрівноважує комуністичного руху, бо при рішучих нападах на уряд комуністи злучають свої голоси з національними соціялістами. Більшовики числять цілком слушно на те, що уряд Гітлера по перебранні влади постарається знищити соціял-демократичний провід, погонить таким чином значну частину німецького робітництва до комуністів та вирівнає шлях до комуністичного перевороту в Німеччині. Коли це станеться, то це буде цілком послідовним завершенням розвитку Німеччини, започаткованого рапальським договором, який Брінінґ відсвяткував тепер з Літвіновим у Женеві.

Дуже характеристично, що саме преса Франції, яка ще так недавно мала намір підписати умову про ненапад з Радянщиною, виступила з найбільш різкою критикою німецько-радянського банкету. „Ехо де Парі“ пише: „По трьох-чотирьох днях після розвязання гітлерівських організацій, жесту обчисленого на розбудження довіря, обід Брінінґа з Літвіновим мав значіння погрози“. „Матен“ вважає властиво німецькій дипльоматії тактичною помилкою манифестувати німецько-радянську приязнь у день приїзду Стімсона, який німецька делеґація сподівається використати для себе. Подібнож пишуть і „Тан“ та „Пті Парізієн“.

Святкування десятилітнього ювилею рапальської умови в Женеві тим більше незрозуміле з боку Німеччини, що ще дуже недавно московський уряд робив всі можливі заходи, щоби проміняти німецьку приязнь на французьку та польську. Знищення німецького сільського господарства на Радянщині, заслання німецьких „курквулів“ на північ, втеча німецьких кольоністів з Радянщини, опущення Радянщини значною частиною німецьких інжинірів, та замах на німецького дипльомата стоять також у разячій суперечности до святкування рапальської умови.

М. Данько.

Податкові полекші для хліборобів.

У звязку з розпорядком міністра скарбу про полекші в оплаті податкових залеглостей рільників подає скарбова палата до відома хліборобства, що їхні залеглости в доходовому податку, які повстали після 30. вересня м. р. і рати в спадковому податку, що припадають до заплати після 30. вересня м.р., є *негайно* платні й будуть екзекуційним шляхом стягнені примусово.

Залеглости в ґрунтовому податку з поводу другої рати за 1931 р. можуть бути на індивідуальні прохання платників розкладені на рати тільки тим рільникам, що виплатять біжучу першу рату ґрунтового податку за 1932 р. негайно перед екзекуційною акцією.

Скарбова палата звертає увагу на конечність задержання речинця платности першої рати ґрунтового податку за 1932 р. і добровільної негайної заплати залеглостей, інакше приступить до стягання шляхом примусової екзекуції.

Українці і справа мира.

Українська справа на „Конґресі Католицьких Студентів для мира“

(Допис із Бельгії.)

Конґрес цей відбувся в днях 9.—11 квітня ц. р. у Брюселі. На нім було заступлених 20 країн. Українська делеґація складалася з двох осіб: п. М. *Граба* від „Обнови“ і п. А. *Кишки* від „Союзу Українських Студентів у Бельгії“ (НАСУС).

Українська справа прийшла під розгляд на самім початку, коли довелося доповнювати реферат польської делеґації, яка, до речі, складалася з восьми осіб. В тому рефераті говорилося про багато річей: і про С. Н., який нібито тому, що не в руках католиків, завдає немалу шкоду Польщі, вмішуючись у внутрішні справи її, і про те, що кожна країна має дбати про самовистарчальність, про те, що треба роззброюватись морально і вкінці про те, що в Польщі, колиб не зовнішні її вороги, то ніщо не загрожувалоб мирові і ладові.

В дискусії над цим рефератом українська делеґація пригадала існування в Польщі меншостей, які становлять більше як третину населення, також пригадала невиконані зобовязання Польщі і т. д. Інші делеґації гостро запротестували проти погляду поляків на С. Н. і пригадали їм, що вони завдячують свою замостійність власне тій самій ініціятиві, яка причинилась до існування С. Н. Бельґійці кількома наворотами збивали польську концепцію самозамкнутости і митних барер, таких небезпечних для европейської економіки. Ідея морального роззброєння в устах поляків звучала непереконуюче.

В рефераті української делеґації представлено теперішнє положення України як цілости, привязаність її до західної культури, вагу і ролю сорокміліонового народу, що поруч з двацяти міліонів поляків творить бареру між більшовицьким Сходом і християнським Заходом. Дальше сильними і понурими фарбами представлено положення українського народу під більшовиками, відмічено велику загрозу, якою є вони для Европи, останні події на Дністрі і т. д. Піднесено горячий протест проти постачання Совітам зброї і грошей. Ці уступи викликали справжню овацію. Пізніш не менш правдивими фарбами змальовано положення українців на всіх інших землях і подано відповідні висновки. Реферат викликав помітне враження.

Загалом наша делеґація грала на Конґресі одну із замітніших роль, до українського реферату вертались нераз і з нього брали приклади. Українцям спочували майже всі, хіба за одним виїмком. Наш голос лунав щиро і сміло. Кількома дрібними виступами підчас дискусії відзначено, що українці борються за своє право скрізь: у краю, на еміґрації, в Канаді.

На останку українці поставили від себе резолюцію, яка пройшла одноголосно. Навіть найбільш заінтересовані не зважились сперечатись, бо це значило би виступити проти цілого Конґресу. Ця резолюція звучить так:

„Конґрес уважає своїм обовязком зайвий раз відмітити величезну небезпеку, яка повстала з факту орієнтації Росії в бік грубого матеріялізму, войовничого атеїзму і шаленого імперіялізму, які загрожують европейській цивілізації, опертій на християнських основах. Совіти, проповідуючи світову революцію, змагають до знищення тої цивілізації і стоять на перешкоді встановленню ладу і миру, якого бажають католики.

Конґрес констатує, що на окраїнах европейського світу народи найбільш загрожені тою небезпекою мужньо змагаються за своє національне буття і стоять в обороні Заходу проти більшовиків. Так є з Україною, яка черпає сили спротиву у свідомости своїх історичних звязків із Заходом.

Католицький світ має добру нагоду, а то й обовязок, підтримати ці народи морально і матеріяльно. Тому він повинен ужити цілого свого впливу, аби не допустити до ослаблення їх позицій, аби не перешкоджено успіхові боротьби проти більшовизму.

Конґрес висловлює бажання, щоби нації найбільш заінтересовані, як от польська, румунська, чехословацька, орґанізовані державно, а тому розпоряджаючі засобами ділання, вжили всіх заходів і встановили „модус віvenді“ з українським народом на основі міжнародніх, перенятій християнським духом. Це дуже сильно спричинилоб організації ладу і миру на Сході Европи, і то в інтересах як вище зазначених націй, так і всіх европейських народів“.

Наради роззбройної конференції.

На засіданні головної комісії 21. ц. м. промовляв Бонкур, виступаючи проти англійської пропозиції в справі цілковитого знесення деяких родів зброєнь. Бонкур зазначив, що ризиковно позбавляти Союз Народів найважніших родів зброї, які пізніше можуть бути необхідними для запевнення світового миру. Опісля забрав голос амбасадор Ґібсон, підтримуючи внесення міністра Саймона. Покривається воно з пропозиціями уряду Злучених Держав, щоб знесенням тяжкої зачіпної зброї побільшити можливість оборони і тимсамим зміцнити загальну безпеку.

Німецька делеґація не таїла свого невдоволення з приводу становища, яке заняв Тардіє супроти англійської пропозиції в справі знесення тяжкої зачіпної зброї. За відкиненням англійського внесення заявився теж румунський делеґат Тітулеску не тільки іменем свого уряду, але й ґрупи 13 держав. До цієї ґрупи належать: Чехословаччина, Румунія, Югославія, Польща, Персія і південно-американські держави: Болівія, Чіле, Ґватемаля, Колюмбія, Куба, Параґвай, Уруґвай та Венезуеля.

Зміст проекту делеґата Тітулеску такий:

Головна комісія стверджує, що держави, репрезентовані на конференції, бажають під означенням якостевої редукції зброєнь найти методи, що позволяють виелімінувати небезпеки і тягарі, які випливають із деяких родів зброї, що вживають тепер або є запроектовані в арміях сухопутних, морських і повітряних. По друге комісія стверджує, що деякі делеґації є за простим знесенням тих родів зброї та що інші делеґації думають, що просте знесення тих матеріялів не довело би до наміченої цілі, тому одинока успішна метода дати ці матеріяли в розпорядження і під контролю Союзу. Наслідком того головна комісія закликає технічну комісію розслідити: 1) які є роди зброї, до яких слід стосувати згадані методи, 2) яка метода найвідповідніша для зреалізування згаданих проектів.

Останній промовляв Літвінов, заявляючись за резолюцією Стімсона.

Закриваючи засідання, предсідник заявив, що внесення нового проекту резолюції створює нову ситуацію, наслідком чого дискусію треба продовжувати.

Америка домагається звороту довгів.

Американський уряд запропонував довжним державам сплату довгів річними ратами, яких зворот припинила була Гуверова мораторія. В цій справі всі інтересовані держави, з виїмком Австрії та Греції дістануть в найблищому часі відповідні ноти. Ця пропозиція викликала велике здивування, бо загально надіялися, що Америка не буде домагатися звороту сум, обнятих мораторією Гувера.

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 24. КВІТНЯ 1932.

ІЛЬКО БОРЩАК.

Коли народився Мазепа?

Статтю акад. М. Возняка „Коли народився гетьман Мазепа“ я прочитав уперше в журналі „Життя й Знання“ і тодіж я мав великий сумнів щодо дати народження Мазепи в 1632 р. Та ніколи грішним ділом я не думав, що матеріял, що його подав п. Возняк, потягне за собою такі негайні й практичні висновки. Маю враження, що шановний дослідник нашої літератури теж не думав про практичні висновки своєї статті. Потім я бачив тужь статтю передруковану в інших виданнях, що було цілком зрозуміло: кожна вістка про Мазепу заслуговує на чільне місце в українській ґазеті. Та нараз прийшли звістки, що збіраються святкувати 300-ліття народження Мазепи. Це можна лише привітати й ствердити із задоволенням, що нарешті українське громадянство відчуло хто був Мазепа й хоч пізно, але вшанує память „клятого“ царем, московськими попами та нашими землячками гетьмана. Але ніколи я не думав, що дата „1632 рік“ так точно буд принята, як безсумнівний історичний факт. Думав, що 300-ліття буде приняте умовно, бо іншої точної дати немає. Святкували недавно 2000-ліття Верґілія, або 500-ліття народження французького поета Війона, хоч точні дати невідомі. Але у всіх статтях і виступах, присвячених цим подіям, не забували підкреслювати умовність так мовити хронольоґічну. А в нас спокійнісенько безапеляційно приняли 1632 рік та ще 20 березня невідомо за яким календарем.

Справедливо можуть закинути авторові цих рядків, чому він досі мовчав, а не подав своечасно до відома свої сумніви, як це повинен би зробити кожний сумлінний дослідник, бо з таких сумнівів нераз виринає історична правда. Mea culpa! Але, сказати правду, події просто заскочили мене. А потім були особисті причини — недуга.

Очевидно, що в ґазетній статті я буду по можливости звязкий і подам лише ті арґументи, які вважаю рішучими. Бо в такій справі важна якість, а не кількість.

Поглянемо насамперед на документ поданий п. Возняком. Згадавши, що Уманець подає рік народження Мазепи, як „1629 р. або дещо пізніше“, п. Возняк пише: „якщо Уманець був би пильніше розглянувся в літературі про Мазепу, булоб стало йому в немалій пригоді посмертне видання писань Тимка Падури у Львові з 1874 р. під заголовком „Pyśma Tymka Padury“, де... читаємо: „Гетьман... Іван Мазепа народився 20 березня 1632 р...“ Щодо дати народження Мазепи — зазначено в першій нотці до нарису (про Мазепу), що вона взята з такої польської записки на поезуїтському молитовнику кремянецького манастиря: „Іван Адам Мазепа, польський шляхтич, народився дня 20 березня 1632 р. в Білій Церкві, учився в езуїтів у Полоцьку коштом кн. Дмитра Вишневецького, білоцерківського старости. Київський епископ Лещинський впровадив його на двір Яна Казимира й він був джурою та довіреним при королі. Став гетьманом на Задніпрові 1687 р. й був у великих ласках у московського царя Петра. Змолоду запризяснений з домами Лещинських і Вишневецьких, злучився з королем Станиславом Лещинським проти Москви і підніс повстання з 40 тисячами козаків. По полтавській битві вийшов із Карлом XII до Молдавії. Умер від трути, яку подав йому піп грек, і поховано його в Бендерах“ (с. 413).

Далі п. Возняк подає кілька рядків досі невідомих: „З рукопису Бібліотеки Оссолінських № 1935 (I. 160 зв) довідуємося, звідки роздобув Падура рукописну записку з поезуїтського молитовника, а саме з нотаток Альойзія Осінського „Biskupa Ołyskiego“. Це останнє настільки недокладне, що в дійсності Осінський став у 1831 р. тільки олицьким прелатом. Про широкі наукові інтереси Осінського свідчать рукописи, що лишилися по його смерти в числі 102 томів“.

Стільки п. Возняк. Як бачимо, нове щось приносять тільки останні рядки статті п. Возняка, але це нове важливий причинок, бо воно зясовує звідки Падура дістав свої відомости, а з таким джерелом як Тимка Падура точність не є зайва.

Глянемо тепер на записку поезуїтського молитовника. Зі статті п. Возняка я розумію, що самого молитовника немає (хоч би був, це не грає велику ролю), а записка з нього є в нотатках Осінського. Мені не зовсім ясно, чи „Biskup Ołyski“ сам зробив свою нотатку з молитовника, чи хтось її зробив перед ним і вона є лише в паперах польського духовного достойника. Але так чи інакше зі змісту записки на молитвонику видно, що вона зложена після смерти Мазепи. Очевидно, що лише самий молитовник дав би нам приблизну дату записки, але як його немає, мусимо здогадуватися, що записка зроблена найраніше у 20-х роках 18. століття. Імовірно, що записка зложена була й пізніше. Може в цьому питанні шановний академик може дещо додати за рукописом Оссолінського. Шкода, що п. Возняк такий був скупий саме щодо рукопису, де фіґурує записка про Мазепу. Власне в цьому я саме добачаю, що п. Возняк був далекий від думки, що з його згадки звідки Падура взяв дату народження гетьмана, негайно зроблять безапеляційний висновок...

Розглянемо тепер уважно саму записку, починаючи з кінця її.

Чого вони хотіли?

Дивна ревізія в роздільні Центросоюзу у Глинянах.

В дні 20. квітня ц. р. явилося в роздільні Центросоюзу в Глинянах 8 поліціянтів із станиць Залвір'я, Курович, Лагодова, заступник команданта з Глинян і двох агентів зі Львова. Прийшли в год. 11. передпол., повідганяли всі фіри, які приїхали від кооператив до роздільні по закупно і розпочали ревізію. Ревізія тревала аж до вечора. Глинянський кооперативний округ поніс очевидну страту, бо роздільня стратила тілоденний торг, стратили й кооперативи, бо, не діставши товарів, мусіли відїхати з нічим. Про кошти фір уже й не говоримо.

Ревізія переводилась дуже докладно. До хорого начальника п. Кришталя покликано лікаря і аж на лікарське ствердження, що він дійсно хорий, поліція лишила його у спокою, одначе провірила в його кімнаті всі його речі і папері, навіть ліжко, на якому він лежав.

У роздільні перевірювали докладно все, що було, шукали в міхах, висипували з них цукор, риж та інший товар, розпаковували оригінальні пакети з товарами, провірили огнетревалу касу молочарні, навіть ровер казали розібрати і заглядали попід афіші, розвішені на стінах. Шкоди ним разом не робили, лиш порозкидали товар, так, що було що цілий слідуючий день складати. Після ревізії списали протокол, в якому ствердили, що нічого підозрілого не найшли.

Чи вони робили це на чиєнебудь поручення і чого хотіли, не сказали.

—o—

ШІСТЬ МІЛІЯРДІВ СТРАТИВ СВІТ наслідком обманств Кріґера.

В міру того, як напливають все нові вісти про розміри обманств, яких допускався Кріґер, росте загальна сума втрат, які потерпіли фірми та поодинокі особи на цілому світі. Загальні втрати світової фінансієри наслідком махінацій Кріґера оцінюють тепер на 6 міліярдів зол., з чого два міліярди припадає на Францію, 1.800 міліонів на Злучені Держави, 600 міліонів на Швецію, а решта на інші держави, як Анґлію, Голляндію і Швайцарію.

На думку фахових фінансістів суми, добуті з протизаконних махінацій Кріґера, розтрачено на хабарі, якими перекупляв представників ріжних держав при робленні умов, та на домпінґову боротьбу з радянським сірниковим монополем. Однак найбільші суми пожерла інтервенція на світових біржах, щоби штучно піддержати попит на акції Кріґерівських підприємств і високий курс тих паперів.

—o—

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА В МАНДЖУРІЇ.

МОСКВА, 22. IV. ПАТ. Тас повідомляє з японських джерел, що токійське міністерство війни рішило вислати до Манджурії дальші військові відділи задля скріплення охорони у звязку з останніми рухами повстанців проти манджурського уряду.

---

1) Тепер відомо документально, що Мазепа похований не в Бендерах, а в Ґалаці, де в 1722 р. Орлик молився на його могилі. 2) Ні від якої отрути Мазепа не помер: ці чутки поширив московський уряд (мовляв „рука Божа" покарала „зрадника") і вони є й в козацьких літописах. Але з паперів Орлика ми знаємо тепер досить докладно про останні дні Мазепи; дещо я подав в „*Vie de Mazeppa*", а більше знайде читач у вступі до першого тому „Діярія" П. Орлика, якого рукопис знаходиться у Львові й чекає... на видавця. Мазепа помер у повній свідомості, відбувши передтим не одну конференцію з Орликом. Зрештою не треба було отрути, щоби звести в могилу 70-літнього старця, який пережив Полтаву, Переволочну, Дикі Поля, Очаківську трагедію та який бачив катастрофу всіх своїх задумів. 3) Цифра „40 тисяч козаків", з якими повстав Мазепа, очевидно, не має жадного значіння. 4) „Мазепа злучився з королем Станиславом Лещинським проти Москви" — це твердження не відповідає дійсности. Мазепа й старшина мали союзний договір з Карлом XII. (див. наше „Дедукція прав України" П. Орлика, Львів 1925) і тільки з ним. Жадного договору з Лещинським не було, і цар покористувався перехопленими куртазійними листами Мазепи до Станислава, щоби пустити демаґогію на тему „зрадил Малороссію на користь польського католицизму". Договору й бути не могло, бо Мазепа в союзі з Карлом саме сподівався дістати Правоберіжжя, на що поляки ніколи не годилися. Орлик, що переводив у життя союз Мазепи з Карлом, добивався також Правоберіжжя, й з цього виник конфлікт з прихильниками Станислава, що й було одною з причин невдачі заходів 1711—12 рр. (Продовження буде).

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Траґедія на Дністрі в румунському сенаті.

На засіданні румунського сенату 19. квітня ц. р. вніс сенатор Маср-Михальський, українець, інтерпеляцію, в якій звернувся до уряду, в першій мірі до міністра вн. справ, щоби втікачів з України, які переходять Дністер і яких румунська адміністрація передає назад большовицьким чинникам, не передавали большовикам. Відправляючи цих людей назад, та ще передаючи їх в руки радянських пограничників, рівнозначне засудові їх на смертну кару. Така передача втікачів перечить не тільки найелементарнішим принципам гуманности, але й конституції Румунії, яка смертної кари не знає.

Протестуючи проти такого стану річей, сенатор Маср-Михальський домагався у своїй інтерпеляції, щоби румунський уряд, в порозумінню з урядами тих держав, які граничать з Радянщиною, виступив перед Союзом Народів і зажадав фондів на удержання утікачів, коли ці держави самі не всилі їм цього дати.

Виводи сенатора Маср-Михальського були вислухані з великим зацікавленням і оплескані як правицею так і опозицією. По цих виводах зголосився до слова митрополит Бесарабії Ґурій і признав велику вагу цього питання. Присутні в сенаті митр. Буковини Нектарій і бувший міністр Ністор висказали сенаторові Маср-Михальському своє повне признання і слушність поставлених домагань.

—o—

НАШЕ ШОВКІВНИЦТВО.

Справа збуту.

Найважнішою передумовиною для розвою нашого шовківництва є безперечно забезпечення збуту сирівця, коконів. Наладнання цієї справи не буде натрапляти на нашу думку також на ніякі перепони. Під теперішню хвилю **збут кожної кількости коконів запевнений.** Його скупповують краєві фабрики. Запотребування краєвого ринку є таке велике, що його можна буде задоволити щойно по довгих роках. Польща потребовує ріжних шовкових виробів на яких 30 міліонів зол. річно. Вона спроваджує готові вироби із закордону. Щоб заспокоїти потреби краєвого текстильного промислу, треба би випродукувати кілька міліонів кґ. коконів, а на це треба мати в краю яких 150.000 годівельників. У цілій Польщі буде нині не більше як 1000, і то головно початкуючих, годівельників, з річною продукцією 10.000 кґ. коконів. Буде потрібно ще довгих літ праці, щоби заспокоїти потреби краєвого промислу.

З розвоєм шовківництва повстане у нас **новий домодільний промисл,** який також спотребує частину сирівця. Шовкові полотна, вироблені домашнім способом, заступлять в ужитку льняні вироби, як треваліші, кращі та лекші у виробництві. Виріб коконів та їх перерібка на нитки й полотна багато лекша і дешевша як лену.

Врешті як третя можливість збуту є ще **експорт за кордон.** Тепер вивіз утруднений високим вивозовим митом. Але з шовківництва і після заспокоєння потреб краєвого промислу надвишку сирівця буде можна збувати в цих державах, які мають великий текстильний промисл (Німеччина, Чехія, Австрія). Наш сирівець повинен там найти збут; з огляду на дешевші кошти транспорту він могтиме конкурувати з азійським.

Що зроблено досі у нас?

Шовківництво є вправді у нас у початках розвою. За нами всього лише 3 роки праці. Всеж таки за той короткий час положено основи у всіх ділянках цього нового промислу.

Завдяки широкій пропаґанді, яку ведено на сторінках майже всіх наших часописів, завдяки багатьом відчитам, які уладжено в селах кільканацяти повітів і завдяки курсам, шовківництво, досі у нас майже цілком незнане, добуло **„право громадянства"**. Наші селяни приняли новину охотно і взялися енерґійно до праці. У висліді цієї праці заложено у краю кілька тисяч морвових плянтацій, які вже в найближчих роках дадуть кільком тисячам наших селян працю і добрий заробіток. Уже тепер маємо понад 100 годівельників. Їх кількість буде тепер, завдяки підростанню молодняка шовковиці, зростати дуже скоро. Практичні користи наших перших годівельників притягатимуть до діла інших людей.

Справами нашого шовківництва кермує окрема організація: **кооператива „Шовк" у Львові.** Метою кооперативи є обєднувати всіх українських шовководів і дати фаховий провід. Кооператива працює у всіх напрямках шовківництва: веде пропаґанду в пресі та викладами, навчання на курсах, які уладжує щороку в інших околицях краю, займається постачанням всіх річей, потрібних до ведення шовківництва, організує збут коконів та їх перерібку у власному заряді. Ціллю кооперативи є не лише дати початок ділу та фахове вишколення, але також організація домодільного і згодом фабричного шовкового промислу.

Висновки.

З усього вище сказаного ми повинні зробити такі висновки:

1) Шовківництво є одною з найпоплатніших, побічних, допомогових ділянок сільського господарства.

2) Кліматичні умовини краю і господарське положення нашого селянства сприяють розвоєві шовківництва. Це виявили безсумнівно всі наші дотеперішні спроби та досягнення.

3) Шовківництво дасть нашому селянинові новий варстат праці та постійний і добрий заробіток. Таким чином буде обмежене безробіття нашого селянина та бодай участи вирівнана недостача землі.

4) Розвій нашого шовківництва дає можливість започаткувати домодільний, а після того і фабричний шовковий промисл.

5) Для успішнішого ведення цієї корисної акції потрібна співпраця нашої інтеліґенції, в першу чергу сільської інтеліґенції. Вона повинна допомогти новому ділу освідомленням і пропагандою між населенням, а також матеріяльно, приступаючи у члени нашої кооперативи. Така матеріяльна поміч доконче потрібна. Вона дасть змогу цій молодій орґанізації розвинути діяльність ще ширше та успішніше, як досі. Вложені гроші вернуться пайщикові сторицею. Шовківництво поліпшить матеріяльну долю нашого селянства, а тоді покращає і становище наших інтеліґентних робітників.,

Тим, що бажалиб познайомитися зі справами шовківництва основніше, поручаємо прочитати брошуру д-ра Б. Гнатевича „Підручник шовківництва", видання Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Адреса кооп. „Шовк": Львів, вул. Зіморовича 20, І. Уділ — зол. 20, вписове зол. 4.

Аз.

Наглий суд у Тернополі.

Один обвинувачений під замітом убивства, чотирьох під замітом співучасти в убивстві з політичних мотивів.

В понеділок 25. квітня ц. р. розпочинається в окружнім суді у Тернополі наглий суд під проводом віцепрез. окр. суду Цеглецького. Перед судом станути: 1) Олекса Метельський, літ 21, парубок з Вікна, пов. Скалат, 2) Яків Пришляк, літ/35, жонатий, рільник з Вікна, 3) Павло Голояд, літ 26, парубок з Теклівки пов. Скалат, 4) Йосиф Тильчак, літ 21, парубок з Вікна і 5) Гаврило Метельський, літ 40, жонатий, рільник з Вікна, пов. Скалат, а саме перший Олекса Метельський під замітом злочину замовленого убивства з § 134 і § 135, уступ III. кар. зак., намаганого на основі § 8 карного зак., а всі інші за співучасть у повищому злочині з § 5, § 134 і § 135, уступ III кар. зак.

Справа має представлятись так: В четвер 31 березня ц. р. около 9. години веч. вертав домів з місцевої читальні Василь Затирка, про котрого говорено в селі, що стоїть на услугах поліції. З цієї причини мали звернути на нього увагу деякі молоді люди з Вікна, про котрих поліція здогадується, що належать до місцевого кружка О.У.Н. (Організація Українських Націоналістів). Кружок цей мав заснувати Павло Голояд з Теклівки і він через Якова Пришляка мав передати два револьвери з набоями для виконання якоїсь роботи. Пришляк, одержавши револьвери, передав один з них Олексі Метельському з приказом застрілити Василя Затирку, під загрозою, що як не виконає приказу, то сам дістане кулю в лоб. Олекса Метельський, стрінувши вечором 31. березня ц. р. Василя Затирку, що вертався додому, заговорив до нього кілька слів, а опісля витягнув з кишені револьвер і стрілив з нього в голову Затирки. Затирка впав на землю, а тоді Метельський стрілив до лежачого на землі ще раз, а відтак утік домів. Стріли не були смертельні і ранений швидко прийшов до свідомости. Другого дня була у нього судово-лікарська комісія з Грималова, що ствердила у раненого тяжке ушкодження тіла з нездібністю до праці понад 30 днів. Переслухував тоді раненого судця Білинський з Грималова і перед ним зізнав Затирка під присягою, що до нього стріляв Олекса Метельський, з котрим безпосередньо перед атентатом говорив і котрого докладно пізнав.

Арештованого Олексу Метельського переслухав той сам суддя Білинський і він зразу виперся всякої участи в намаганому убивстві, хоч пошкодований Затирка сказав йому все до очей. До намаганого убивства мав признатися щойно перед поліційними аґентами, а опісля перед слідчим суддею Янеллім і вказав навіть, де сховав револьвер, котрий справді знайдено на вказаному місці. Олекса Метельський при переслуханні мав видати всіх учасників заговору, котрих негайно арештовано на основі його зізнань, а котрі мають перечити якунебудь участь в убивстві.

Два дні передтим, себто 29. березня ц. р., вбито в Теклівці, пов. Скалат, місцевого гром. писаря Яна Марищака і під замітом доконання цього убивства арештовано дня 30. березня ц. р. згаданого вище Павла Голояда. Одначе до цього убивства він не признався і виказав своє алібі. Слідство в цій справі ведеться дальше, але це убивство не є обняте доразовим поступованням задля браку доказів. Проти того самого Голояда ведеться також слідство за злочин головної зради з § 58 кар. зак. (приналежність до О.У.Н.), але що цей злочин не може бути обнятий доразовим поступованням, то його вилучено.

Розправу перед наглим судом розписано на два дні. Обвинувачує віцепрокуратор Врубель, боронять посол д-р Степан Баран обвин. Павла Голояда і пос. д-р Ладика обвин. Олксу Метельського. Інші обвинувачені покищо не мають ще оборонців.

НАСТУП БЕЗРОБІТНИХ НА НЮЙОРСЬКИЙ МАҐІСТРАТ.

У Ню Йорку демонстрували безробітні. Старалися дістатися до маґістрату. Несли транспаренти з написами: „Хай Морґан платить!", „Доволі обманчивої приватної помочі!", „Уокер хоче пива, ми хліба" й ін. Бурмістр Уокер не приняв делеґації. В сутичці з поліцією було 50 ранених, м. н. жінки й діти, крім того 10 поліцаїв. — І в Філядельфії прийшло до подібних ексцесів. Було кільканацять ранених.

—o—

ПОЛОЖЕННЯ БІЛЬШОВИКІВ У МАНДЖУРІЇ.

МОСКВА. 22. IV. ПАТ. Радянські джерела довідуються з Харбіну про білоґвардійські демонстрації перед будинком управи східно-китайської залізниці. 20 людей добулося до середини будинку. Манджурська поліція не протиділала демонстраціям. Радянським громадянам не дають віз на поворот до СРСР, переводять серед них ревізії а 12 арештовано. У звязку з тими подіями радянський консуль заложив протест у манджурської влади.

По крамницях „Народньої Торговлі".

Відвідини нашого представника по львівських крамницях „Н. Т.".

Маючи вільну хвилину, скористав я радо з ввічливости дир. „Нар. Торговлі" п. М. Лазорка і в його товаристві оглянув на днях усі крамниці, склади, маґазини, пивниці і взагалі ціле підприємство „Нар. Торговлі". І не жалую. Бо те, що я побачив і почув, наповнило мене радістю: „Нар. Торговля", не зважаючи на нинішні тяжкі часи, на велику й загальну скруту, на сильне зменшення покупної сили населення, — розвивається чимраз краще, скріпляється і розбудовується та здобуває щораз нові терени праці. Думаю, що й нашому ширшому загалові буде цікаво довідатися хоч дещо про той розвиток „Н. Т.", тому передаю тут найважніше з того, що я побачив і почув при нагоді моїх відвідин у тій нашій заслуженій установі.

Наші оглядини почали ми, розуміється, від знаної всім великої *крамниці в ринку (ч. 36)*, управитель якої п. Окпиш давав нам свої фахові пояснення дотично скількости і якости товару у крамниці, в сусідуючих з нею великих складах, у величезних пивницях і т. д. Від нього довідуємося, що хоч торги у крамниці впали доволі значно, то проте вони й нині настільки поважні, що не дають найменшої притоки до песимізму. Тут-же, у власнім домі „Н. Т.", містяться всі бюра централі, *паківня насіння господарських рослин, городовини і квітів* то-що.

Оглянувши все те, переходимо на Капітульну площу ч. 3, звідки входимо до величезних пивниць, які тягнуться аж десь на ринок, а в яких міститься власна *палярня кави* і *розливня вин*. Заняті там службовики з охотою пояснюють нам кожну річ. Бачимо, як справно і швидко йде палення і сортування кави, як приготовляється вино до висилки. Оглядаємо і електр. машину до миття флящок (полочня), і срібний апарат до фільтру, себто до чищення вина, коли його спускають з бочок до флящок, і окрему машину до коркування, і машину до ліплення етикети і т. д. і т. д. З того всього бачимо, що пивнична господарка ведеться тут на велику скалю, чого доказом хочби те, що в цьогорічнім передзимовім сезоні вислано звідси понад 10.000 флящок вина до власних складів, кооперативних і приватних крамниць та до священиків. Не диво. Божі вина „Н. Т." мають здавна свою марку, це її специяльність, а знавці кажуть, що таких вин, які має тепер „Н. Т.", не дістане ніде в цілій Галичині.

Опісля йдемо оглянути *головні маґазини „Н. Т."*, що містяться в забудуваннях головного двірця. Це великанська будівля, в якій маґазинуються важніші товари і звідки їх розвозять щодня по крамницях власних і тих, що є постійними відборцями товару в „Н. Т." Маґазинами завідує п. Олексин, всюди видно порядок і чистоту.

На закінчення оглянули ми ще *три новоосновані крамниці* „Н. Т." в ріжних частях міста: при вул. *Личаківській ч. 155.* (управитель п. Бутерер), при площі *Більчевського ч. 3.* (упр.

п. Скварок) і при вул. *Городецькій* ч. 23. Найстарша з них (при вул. Личаківській) працює вже півтора року, наймолодша (при вул. Городецькій) всього чотири місяці, але всі вони *переродали на 100 відсотків своє істнування*, а крамниця при площі Більчевського, яка веде одночасно також гуртову і дрібну продажу масла, має мало що менші обороти, як центральна крамниця в ринку. В найближчому часі дирекція „Н. Т." приступає до оснування в ріжних частях Львова ще *кількох нових своїх крамниць*, маючи для того поважне число наскрізь фахово вишколеного персоналу.

При кінці ще кілька цікавих, плоскіх вацьованих дат. А саме: Всіх крамниць має „Н. Т." у Львові і в краю 28, з того 3 на Волині. Занятих службовиків є у Львові 45, поза Львовом круго 100, так, що всіх працьовників має „Н. Т." до 150. За час свого 49-літнього істнування (рік оснування: 1883) вишколила „Н. Т." у себе яких 1.200 осіб; немало їх займає нині провідні місця в нашому господарському житті, зокрема в нашій кооперації.

Подаючи отсе до відома нашому громадянству, думаю, що спеціяльно наклинкувати його до піддтримки „Нар. Торговлі" не треба. І якістю, і вибором товарів, і їх ціною, і справною й солідною обслугою вона може сміло витримати конкуренцію з першорядними подібними установами в інших народів. Хто купує в „Нар. Торговлі", той причиняється до скріплення й розбудови нашої загальнонародньої установи. *Н*

ОСТАННІ ВІСТИ

ДОВІРОЧНІ НАРАДИ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА, 22. IV. ПАТ. Пілсудський вернувся у Варшаву сьогодні в год. 8.26 рано. Вже на двірці розмовляв із прем. Пристором і віцеміністром закордонних справ Беком і з ними устійнив речинець розмов із поодинокими особами з уряду. Пополудні Пілсудський приняв у Бельведері прем. Пристора, опісля міністра скарбу Яна Пілсудського та віцемін. закорд. справ Бека. Прем. Пристор поінформував марш. Пілсудського про найважніші біжучі справи, а мін. Ян Пілсудський про фінансове та бюджетове положення держави. Віцемін. закорд. справ Бек зреферував положення на міжнародньому терені. В найближчих годинах Пілсудського приме през. Мосціцький. Пілсудський розповість йому свої враження з побуту у Румунії.

У звязку з поворотом Пілсудського опозиційні часописи дальше згадують про основну зміну уряду та напрямку політики, при чому й дальше називають проф. Бартеля, що має вести цю політику.

Пригода на двірці.

На варшавському двірці вирвався з юрби якийсь підстаршина та подав Пілсудському звинений папір і сказав: „Пане маршале, прошу приняти мое прохання!" Пілсудський глянув на нього гостро, та письмо приняв.

ЗРІВНАННЯ САМОВРЯДНИХ ПЛАТЕНЬ.

ВАРШАВА, 22. IV. ПАТ. У Д. З. появився закон про прирівнання платень самоврядних службовців до платень держ. адміністрації. На основі того закону всі спец. додатки, що їх виплачують ріжні самоврядування своїм функціонарям, будуть скасовані 31. липня ц. р.

16. ЧЕРВНЯ ЛЬОЗАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ПАРИЖ, 22. IV. ПАТ. Женевський кореспондент „Ексцельзіора" повідомляє, що на нараді Стімсона Мекдональда, Брінінга, Ґрандія та Тардіє устійнили речинець льозанської конференції на 16. червня та згодилися, щоби головою конференції був б. міністр фінансів Бельгії Тені. Конференція буде в замку Уші, який спец. винаймили на місяць.

НАПАД НА ФІНЛЯНДСЬКОГО АТАШЕ.

У Варшаві на Маршалківській вулиці (середмістя) шістьох опришків напало в год. 4.30 рано на фінляндського військового аташе полк. Свенсона. Звязали його шнурами та втягнули у браму. Побачив це шофер, що переїздив туди автом, і повідомив поліц. патрулю. Як поліція прийшла, не було вже нікого. Свенсон, що не знає польської мови, вказав, куди втекли опришки. Вони забрали Свенсонові плащ, капелюх, портфель із грішми, папіросницю та золотий годинник. Кілька годин пізніше опришків арештували. Аташе пізнав їх.

АРЕШТУВАЛИ НАЧАЛЬНИКА СТ. ІМЄН-ПО.

ТОКІО, 22. IV. Японці арештували начальника зал. станції Імен-По на відтинку сх.-кит. залізниці Грешковського. Мають докази, що він був у взаєминах із революціонерами. Більшовицька влада зажадала від японців, щоб арештованого випустили на волю. Йдуть переговори.

НОВИНКИ

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, вул. Хорушина 5.** (біля кіна „Аполльо") поручає по найнижчих цінах, ковдри, матераци і постіль. Переробляє ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 786 87—100

— **„Distinction" Косметичний Кабінет,** Львів, вул. Коперника ч. 42 а, II. п., Телеф. 72—18. Виконує всі косметичні заходи (усуває зморшки, вигладжує і відмолоджує церу, усуває плями, лейтоки, веснянки, червоність шкіри etc.) чисто **індивідуально.** Уживає найновіших метод найліпшими косметичними засобами, під гарантією **нешкідливими.** Ціни дешеві, для ПТ. урядничок і студенток знижка. Години принять від 10—14 та від 15—19-ої. 1608 9—10

— **1. травня — Великдень!** Всі купуємо цього — так як кожного попереднього року — знаменниті вуженини і мясиво всіх родів — першорядної якости — у нормальних цінах — тільки у Ф-мі **Теодор Пявка, Львів, ул. Руська 16., тел. 59-74.** 1670 5—10

— **Чи Ви бачили вже** нові весняні моделі на виставі в одинокому українському магазині взуття „КОМЕТА", Львів, Ринок 21? А до того ще і нечувано низькі ціни? 18—?

— **Укр. Театр ім. Тобілевича** загостить із своїми виставами в найближчому часі до Тернополя, Збаража, Підволочиськ і Скалата.

— **Іспити для вчителів середніх шкіл.** Міністерство освіти покликало до життя у Львові комісію державних іспитів для вчителів середніх шкіл, що з днем 20 ц. м. розпочала вже свою працю. Торкається це головно багатьох магістрів, що мають двоплітну педагогічну практику і досі мусіли здавати іспит у Варшаві або Кракові. Комісія урядує в університеті.

— **Історичні памятки.** Церква св. Трійці з 1601 р. у Жовкві, колегіята з 1604, костел оо. Домініканів з 1655, синагога з 1687, та монастир оо. Василіян у Крехові признані історичними памятками. Вони підлягають охороні на основі приписів про охорону історичних памяток.

— **Повінь на Поліссі** приймає катастрофальні розміри. Всі доплини виступили з берегів і залляли багато сіл. У Звенигородку затонуло поверх 200 корів і 1000 штук дробу. Хати й господарські будинки стоять у воді. Тому, що засіви й сіножати знищені, господарське положення залитих околиць заповідається критично.

— **Згинув від кулі тайного агента.** Тайний агент Новаковський хотів виленгітимувати на вул. Шумлянських трьох людей. Вони кинулися на Новаковського; він убив із револьвера одного з них, Бонарта. Двох інших поліція придержала. Це робітники фабрики „Арма" Савіцький та Замара. Всі три були пяні.

— **За крадіж в „Осолінеум".** Львівський суд засудив бувш. ґімназійних учнів Цесліка та Станкевича за крадіж дорогоцінних античних ланцюгів в „Осолінеум" на кару по 3 місяці вязниці. Інших увільнили.

— **Вона його била, а він пішов спати.** У Княжім (пов. Снятин) Параска Винничук побила гачком по голові, свого чоловіка Андрія. Чоловік поклався після того спати й помер до кількох годин.

— **Душогубство.** В Хоростковї пов. Копичинці застрілив хтось вистрілом з револьвера огородника дібр гр. Семенського, Івана Жеребецького. Під замітом душогубства арештували Вінк. Беренду, що мав з убитим особисті порахунки.

— **Обікрали військову кооперативу.** Поліція в Стрию арештувала вломників Гречина і Кузева, що дісталися до військової кооперативи 1. п. моторової артилерії й вкрали товари вартости 600 зол. Часть вкрадених річей відобрано.

— **Грабіжницький напад.** До мешкання Йосифа Фіялковського в Бориславі добулися в ночі два бандити і стероризувавши його револьверами, забрали йому кілька тисяч зол., призначених на виплату робітникам фірми „Галіція", де він служить машиністом. Коли він почав кричати, один бандит ранив його вистрілом у груди. Бандити втекли, а раненого відставили до шпиталю.

— **Безробітний кинувся в збірник ропи.** Безробітний Йос. Жигмонт із Борислава кинувся в збірник ропи в Тустановицькім лісі біля церкви св. Миколи. Пожежна сторожа шукала тіла самогубника, та не найшла.

— **Слідство в справі вбивства Мотової,** американської місіонарки у Варшаві, довело до арештування сектярів і жидів, що сходилися з баптистами. Підозріння звертається головно проти одного жида неофіта, що не може виказати свого алібі. В книжках він записаний як жидівської народности евангелицького віроісповідання. Всеж таки він ходив до божниці і висловлювався відемно про діяльність секти.

— **Повісився емігрант.** У лісі в Язлівчику (пов. Броди) найшли повішеного ок. 30-літн. чоловіка. При ньому була записка, що він тому 2 місяці прибув зі Житомира шукати брата, а що не найшов його, повісився. При повісільнику найшли теж золотий правосл. хрест.

— **„Царевич" на Білорусі.** Більшовицька влада пошукує в Білорусі якогось хитруна, що вдає впевнене, що він царевич, що врятувався та взиває населення повалити більшовицьке правління та створити незалежну Білорусь. Легенда того самозванця кружляють по всій Білорусі, навіть у Заславлі. Більшовики визначили нагороду тому, хто зловить „царевича".

— **Убивство в Чернівцях.** Дня 20 ц. м. вечором, коли черновецькі вулиці були ще повні народу, упав серед міста револьверовий стріл, що положив трупом Стефана Камінського з Калічанки. Свого часу Камінського побили на Калічанці так тяжко, що він мусів піддатися операції. Недавно вийшов з лічниці і впав жертвою особистих порахунків. Поліція зловила Олексу Бордерюка, що втікав з револьвером у руках. В його мешканні найшли ручну гранату.

— **Катастрофа повені в Югославії.** Наслідком великих дощів, що впали 20 ц. м. в Босні, Славонії та Воєвідщині сильно прибули води в ріках і залляли величкі простори. Більша часть Маови, найврожайнішої околиці Югославії, находиться під водою. В Сербській Риці вода перервала в ночі тамy й залляла село так швидко, що всі доми завалилися. Катастрофа заскочила мешканців у сні. Часть населення врятували військові відділи, причому багато людей є ранених. Досі пропало 10 осіб, що мабуть затонули. Ні один будинок у селі не встоявся перед напором води. Критична ситуація під Білгородом, що окружений зі всіх боків водою.

— **Катастрофа в суді.** Підчас судової розправи в Бастії на Корсиці завалилася стеля на голови людей, що находилися в суді. Зпід румовищ добули 15 трупів, між ними двох адвокатів, бурмістра і кількох урядовців. Багато осіб сильно потовкло.

— **Цікавий виклад.** В неділю, дня 24. ц. м. від год. 4.30 в домівці Т-ва „Відродження" при вул. Костюшка ч. 5. I. пов. відбудеться виклад д-ра С. Парфанович: „Овочі і ярини на услугах людського здоровля". Вступ вільний.

— **Шутки на добродійні цілі** будуть продавати в неділю, 24. ц. м. під церквами у Львові. З огляду на те прохаємо всі інституції здержатись у цей день від збірок, а громадянство зволить не відказатися від дрібних хочби жертв! — **Д-р Степан Федак, Софія Трач.**

— **Український Театр** під орудою Теодори Руденко подає отсим до відома, що в початках травня святкуватиме урочисто ювилей 10-річча істнування. Всіх бувших членів театру просимо ласкаво подати свої адреси та негайно наділслати світлини для одноднівки-брошури на адресу: **Warszawa 4. Ulica Brzeska 17. m. 81. Halina Własenko dla Obidzińskiego**. Про місце та день ювілею оголосимо окремо, а також будуть розіслані офіційні запрошення. Одноднівки та памяткові значки бувшим членам театру будуть розіслані. Одночасно з ювілеєм театру, буде святкуватися ювілей 50-літньої праці на театральній ниві найстаршої артистки української сцени Агафії Любської. З правдивою пошаною Н. Обидзинський, адміністратор театру. 1760 1—3

З кіна.

Кіно „Касіно": „Ц. К. РЕЗЕРВІСТ".

За прикладом незвичайного Власти Буріяна, чеські актори Ференц і Когут пробують розсмішити нас чудернацькими ситуаціями та преглупими мінами. Сюжет цієї фільми дотепний: затурканий чоловік, що втікає від своєї жінки на цісарську службу добровільно, заступаючи іншого, виглядає в ролі вояка ще бідніше як у ролі подружої „шу-фещи". Чеська комедія використовує сильно побутовий кольорит і побутові сценки. Подекуди вони перетягнені, занадто довгі на фільму, не завсіди схоплені у характеристичний мент, трохи замазані. Та назагал фільма має чимало безжурної фарсової погоди.

м. р.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

СПОРТ.

Україна — Олд-Бої.

В неділю, 24. ц. м., відбудуться перші змагання за мистецтво львівської А-кляси. На старт стають отсі дружини: I. група: Олд-Бої — Україна (год. 11, на Цитаделі), Чорні І. Б. — Другий Сокіл, Погонь (Стрий) — Ревера. II. група: Світезь — Лехія і Ресовія — Польонія.

Розгривки мистецьких змагань України.

На днях вильосували нові розгривки для А-клясових дружин львівської округи, але вже у двох групах: Змагання України представляються ось так (перша рунда): 24. IV. Олд Бої — Україна, 3. V. Погонь — Україна (в Стрию), 8. V. Україна — Бяли Ожел, 15. V. Україна — Ревера, 22. V. Чорні І. Б. — Україна, 26. V. Україна — Другий Сокіл. Друга рунда: 29. V. Україна — Погонь, 12. VI. Бяли Ожел — Україна, 26. VI. Ревера — Україна (в Станиславові), 29. VI. Україна — Олд-Бої, 3. VII. Україна — Чорні І. Б., 10. VI. Другий Сокіл — Україна. Також зайшли деякі зміни у звязку з добуттям остаточного мистецтва і спадку до Б-кляси. А саме 4 найліпші клюби (по два перші з кожної групи) будуть змагатися за дійсне мистецтво округи, а 4 найслабші (по два останні) розіграють між собою рішаючі змагання, з чого найслабший уступить місце мистцеві А-кляси.

—o—

Нові книжки й журнали.

Д-р Ол. Барилак: ЯГІЛКИ. 65 мельодій на два голоси, повні тексти і хороводи. Накладом автора. Львів, 1932. Ст. 62. — Завдання збірки дати молоді нагоду вивчити й поширити ягілки на руханкових святах, концертах, фестинах, прогульках і у школі. Хороводи збережені оригінальні, традиційні, мельодії є такі, як склав їх народ. Вони згармонізовані легко і тільки на два голоси.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 22. IV. 1932 за масло експортове та десерове пріма 3·00 зол., за літру молока 23—24 сот., літру сметани 1·20 зол., копу яєць 3·00

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Субота, 23. IV. год. 3. попол. „Дзяди" (ціни попул.)

Субота, 23. IV. год. 8. веч. „Фавст".

Неділя, 24. IV. год. 3.30 попол. „Люди в готелі".

Неділя, 24. IV. год. 7.30 веч. Чорне Гето".

Понеділок, 25. квітня, год. 7.30 веч. „Чорне Гето".

Театр Ріжнородностей.

Субота, 23. IV. год. 8. веч. „Мезаліянс".

Неділя, 24. IV. год. 3.30 попол. „Мезаліянс".

Неділя, 24. IV. год. 8 веч. „Роксі".

Понеділок, 15. IV. год. 8 веч. „Мезаліянс".

Театр Новин.

Неділя, 24. IV. год. 8. веч. „Леді Шік".

Понеділок, 25. IV. год. 8. веч. „Леді Шік".

Кіна.

АПОЛЬО: „Їх ексцеленція кохання".

КАСІНО: „Ц. к. резервіст".

КОПЕРНИК: „Любовна пригода" (Марія Гльорі, Альберт Прежан).

ЛЕВ: „Усе для дівчинки" (Гарі Піль)

МАРУСЕНЬКА: „Любовна пригода" (Марія Гльорі, Альберт Прежан).

МІРАЖ: „Два хлопчаки".

ОАЗА: „Кохання в пустині", „Лаврель і Гарді".

ПАН: „Розвезена", „Лаврель і Гарді".

ПАЛЯС: „Шангай-експрес" (Марлена Дітріх).

ПАСАЖ: нечинний.

ПРОМІНЬ: „Тріюмф кохання".

СОНЦЕ: „Нерівна боротьба", Анджельо".

СТИЛЕВЕ: „Нібелюнги", „Пімста Крімгільди".

УТІХА: „Чорний Перо" (Гарі Піль) і комедія.

ХИМЕРА: „Діксіяна" (Беб Даніельс).

Програма радіо.

Неділя, 24. квітня 1932.

Кеніґсберг (217,1) 16.00 Спів, Ельза Кох. **Ляйпціґ** (259,3) 11.30 „Во гест ду гін", 16.00 „Фрідеман Бах" оп. Ґренера. **Братислава** (278,8) 19.30 „Пімста дилижа" оп. Штравса. **Міляно** (331,4) 9.55 Тр. із церкви С. Джусто, 21.00 Опера. **Льондон** (356,3) 19.55 Богослуження, 21.05 Концерт. **Гельсінґфорс** (368,1) 19.20 Спів. Піяріжка. **Гамбург** (372,2) 20.00 Вагнерів-Равенна. **Берлін** (419) 12.10 Молодаський вечір. лірика, 15.15 „Шпанішес Лідершпіль". **Стокгольм** (435,4) 13.20 Зміна варти, 15.00 Хор. **Рим** (441,2) 17.00, 20.45 „Музикальне дікування" Б. Шова. **Брюселя** (509,3) 20.00 „Ле Мускетер о куван" оп. Варнея. **Мінхен** (532,9) 11.35 Пісні, „Мануель Венегас" оп. **Будапешт** (550,5) 11.00 Богослуження, 20.00 Оперетка. **Любляна** (574,7) 15.45 Словінські пісні. **Ленінград** (1000) 9.00, 14.30, 18.30, 16.00, 18.00 Концерт, 21.00 Хор. **Осльо** (1083) 17.00, 20.00 Хор. **Москва** (1481) 10.00, 14.30, 17.30, 18.30 Концерт, 12.10, 16.30 Література.

Понеділок, 25. квітня 1932.

Кеніґсберг (217,1) 18.05 Пісні, 20.05 Концерт. **Міляно** (331,4) 21.00 Іт.-зм. концерт. **Брно** (341,7) 15.30, 20.20 Пісні. **Штуттгарт** (360,6) 21.10 „Сумерк богів" оп. Вагнера. **Берлін** (419) 19.45 „Зольнеман дер Унзіхтбаре" звд., 21.30 V. Симфонія Чайковського. **Беромінстер** (459,4) 21.05 Мозартова година. **Лянґенберґ** (472,4) 20.45 „Схоплення сабінок" ком. **Прага** (488,6) 21.00 Пісні Чайковського, **Брюселя** (509,3) 20.15 „Мійн" вальонська лір. драма. **Рига** (525,4) 20.20 Пісні Ол. Цінкс-Берзінскіс. **Мінхен** (532,9) 20.35 Спів, 21.10 „Біле віяльце" песа Г. Гофманстали. **Ленінград** (1000) 14.00, 16.30 Концерт, 18.30 Тр. з Фільг. **Москва** (1481) 10.00, 14.35, 17.30, 18.50 Концерт, 12.00, 17.50 Література. **Давентрі** (1554,4) 12.00, 12.45, 15.45, 16.15 Концерт, 17.15 Програма для дітей, 21.40 „Є злочини та злочини" ком. Стріндберга. **Гуізен** (1875) 20.40 „Єфта" ор. Гендля.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 24. квітня 1932.

11.35 Місійний відчит, 11.58 Астроном. час, 12.10 Метеор. ком., 12.15 Тр. з Польського Муз. Т-ва, 12.45 Симф. поранок, 14.00, 17.15, 20.15, 23.00 Тр. з Варшави, 16.20 Грамофон, 16.40 Жін. часописи, 16.50 Грамофон і „Сільва рерум", 19.00 Всячина, 19.25 „Сонішні мельодії", фейл., 19.45 „Як колись у Польщі любили", 22.55 Спорт.

Понеділок, 25. квітня 1932.

11.45 Перегляд преси, 11.58 Астр. час, 12.10, 14.55, 16.10 Грамофон. 13.20 Метеор. ком., 15.05, 17.10, 19.45 Трансм. із Варшави. 16.20 Фр. лекція. 16.40 Грамофон і „Сільва рерум", 18.50 Всячина. 19.15 „Альхемія" відч., 19.30 „Жидівське життя та культура в Польщі перед розбором".

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Прогулька до міських музеїв під проводом ред. М. Голубця відбудеться заходом Т-ва „Плай" в неділю 24. ц. м. Збірка в год. 11. біля дому „Просвіти", Ринок ч. 10.

Позір „Соколи"! Вже вийшли з друку накладом „Сокола-Батька" приписані масові вправи для Соколів на 1932 р., а це: Ч. 5. 16-тактові вправи вільноруч для мущин, Ч. 6. 4-тактові вправи серпами для жінок. Ціна обох примірників з почтовою пересилкою зол. 1.15. Купуйте поки запас старчить! — Торговельна Секція „С-Б", Львів, Руська 20.

Відчит д-ра Копача: „Гете як провідник" відбудеться в неділю 24. IV. в год. 18. в „Укр. Бесіді". Вступ вільний.

Пригадка. Пригадуємо членам Народньої Лічниці, що Загальні Збори її відбудуться в понеділок 25. ц. м. в год. 6. вечором у льокалі Лік. Товариства (Косцюшка 5, І. пов.).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ — продає найдешевше — Домбровський-Розваржевський — Академічна 2. 1645 4-8

ОПРАВА образів, склярські роботи конкуренційно. Пекарська 1, тел. 24-81. 2—3

■ КОПЕРТИ коцдрові 7.90; пошевки 3.50; яськи 1.40; простирала 4.50; Робітня ковдер, постелей Ванк, площа Марійська 5, І. поверх. 1538 11-14

ШУКАЮ рутинованого соліцитатора, який пише на українсько-польській машині „Ундервуд". Референції бажані. Посаду можна приняти зараз. Зголошення до 1. V. Д-р Петро Хрептовський. Щирець. 1758 1-1

ЧЕТВЕРТУ часть 3-поверхової реальности з вільним мешканням за 2.000 долярів продам. Ігнат, Куркова 24. 2—2

ВИПРОДУЄ дешево на догідних умовинах французькі спальні та горіхові їдальні; Замарстинів, вул. Круля Яна 18, Литвин. 1747 2—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПАНАХИДА

за душу бл. п.

Ярослави Кліш

відправиться в неділю 24. IV. ц. р. в год. 12·30 в Волоській церкві, на яку запрошують знайомих Покійної

Товаришки

Маґістрат м Косова.

Маґістрат міста Косова, відомого карпатського літнища повідомляє, що при тутешнім міськім уряді відкрито з днем 1. квітня 1932 безплатне мешканеве бюро. Це бюро уділяє відворотно всілякої інформації, що торкаються умовин переїзду і приміщення літників (після залучення почт. марки на відповідь), улекшує побут та дає поміч при організуванні прогульок і т. п. Бюро має також на меті хоронити літників перед визиском і несовістю побічних посередників та власників пенсіонатів, готелів та мебльованих кімнат. Бюро обіймає своєю діяльністю цілий косівський повіт та підлягає надзорові Староства та повітового Виділу. Адресувати: Мешканеве бюро, Маґістрат м. Косова к. Коломиї. 1-4

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.